

Jan 13:27b Ježíš mu řekl" „Co chceš učinit, udělej **hned**"

28 Z ostatních, kteří byli u stolu, nikdo nepochopil, proč mu to řekl.

29 Protože měl Jidáš u sebe pokladnici, domnívali se někteří, že ho poslal nakoupit, co potřebují na **svátky**, nebo dát něco chudým.

30 Jidáš přijal skývu, a **hned** vyšel ven, byla noc.

31 Když Jidáš vyšel ven, Ježíš řekl: "Nyní byl **oslaven** Syn člověka a Bůh byl **oslaven** v něm;

32 Bůh jej také **oslaví** v sobě a oslaví jej **hned**"...

Text, který v třinácté kapitole Janova evangelia přitáhl mou pozornost, jsem zvolil nezvykle, přes hranice perikop, **Hned** však pochopíme **proč**.

Když jsme takto odťali náš text od obou velkých úseků, na jejichž švu se nachází, vypadá jako docela drobná epizoda, technický detail, možná dokreslující kolorit, "scénická poznámka" v rozsáhlém dramatu. Druhý z obou oddílů, velkou Ježíšovu řeč, jsme zastavili **hned** po úvodních větách, ale přesto nám sem alespoň trochu prosvítá - je tušit, že následuje dlouhý monolog. Nějakého méně zkušeného čtenáře bible bychom ale přece jen snad mohli uvést v omyl nenápadným začátkem našeho úseku, který jakoby skrývá, co se stalo předtím: Inu ovšem, je to onen dramatický úsek označovaný v biblích většinou "označení zrádce", moment, který tak často zpodobují malíři a sochaři, pokud ztvárňují téma Poslední večeře: Učedníci ve zmatku, jeden mluví přes druhého: „Kdo, řekni kdo to je?!"¹ Bach ve svých Matoušových pašijích nechává na tomto místě zaznít ve fugované sazbě jedenáctkrát „Bin ich's?"² A pak má přijít taková komorní, řeklo by se "zdržovací" scéna, rozměňující dramatický děj?

Ano takový je popis a atmosféra této situace u Matouše a u Marka. Náš text ale pochází z Janova evangelia. A je zajímavé, že tam (ale také u Lukáše!) má tato scéna úplně jiný charakter. Není to scéna z newsroomu, kde padají senzační odhalení. Tato perikopa v Janově evangeliu začíná: „Po těch slovech se Ježíš v duchu zachvěl a prohlásil..." *Ταῦτα εἰπὼν Ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύματι καὶ ἐμαρτυρήσεν ...* Ono ETARCHTHÉ je sloveso, které používá evangelista pro nejvyšší možné Ježíšovo pohnutí - třeba v 11.kapitole při vzkříšení Lazara. U Lukáše pak dokonce jenom jaksi vznešeně naznačuje (ovšem učedníci se tohoto náznaku chytí a k debatě nakonec také dochází). U Jana má scéna jednoznačně nejkomornější, nejméně dramatické vyznění. Dokonce nakonec je zrádce odhalen jenom na speciální dotaz těm Ježíšovým učedníkům, kteří jsou mu nejbližší; Ježíš jakoby jen na půl úst se "uřekl" a - vzápětí se obrací k Jidášovi s úkolem - nebo prosbou. A opět cosi soukromého, cosi jen mezi nimi dvěma . nikdo jiný tomu nerozumí: Je to záležitost týkající se zrodu světů, nebo rozvázaného řemínku?

Tak tedy, čeho se to mohlo týkat: 1. *Někteří se domnívali, že ho poslal nakoupit, co potřebují na svátky* - to by bylo docela dobře možné: Jidáš byl pokladníkem onoho Ježíšovského "spolku" a o záležitosti vyžadující placení penězi se staral převážně on, Ježíš jen minimálně nebo vůbec ne (Vzpomeňme na perikopu o chrámové dani, Mt 17,24nn.) Jidáš na sebe vzal tento málo vděčný úkol starat se o hmotné potřeby Ježíšovy a jeho přátel. A tak není divu, že se k němu Ježíš obrací s rozzářenou tváří: Teď si právě vzpomněl, co ještě bude třeba, aby mohli v pokoji **oslavit svátky**. Sice je svátek až pozítří¹, Jidáš to ale musí zařídit hned, protože zítra by již mohlo být pozdě. Vždyť to známe ze své zkušenosti: 23.prosince bývá poslední šance něco sehnat - na Štědrý den, ač je to vlastně všední, pracovní den už těžko nějaké nákupy uděláme. A tak aby mohl být svátek oslaven, aby byly k jeho oslavě přítomny ty substance, které

¹ K otázce přesného datování pašijních událostí existuje rozsáhlá literatura. Jan se v něm rozchází se synoptickými evangelisty, nicméně převažující proud v bádání (např R.E.Brown ve svém komentáři) se (z dobrých důvodů) přiklání k názoru, že správné je časové určení Janovo.

jsou potřeba, aby byl zachován řád, který v takové sváteční chvíli posvěcuje a zasvěcuje věci hmotného světa, aby se stávaly lidem substancemi pro přijetí boží nekonečnosti, aby tím bylo poslouženo Bohu i světu zároveň, odchází nyní Jidáš do noci...

Anebo jinak: 2. Jidáš měl *dát něco chudým*. To by bylo ještě lepší a náboženského reformátora hodnější: Nemusíme oslavovat imanentní božství prostřednictvím hmotných substancí, když máme Boha přece v každém bližním - tím více, čím je ubožejší. Vždyť o tom Ježíš stále kázal: „*Kdo je tvůj bližní?*” - v podobenství o milosrdném Samařanovi; "Jděte na rozcestí, a koho najdete, pozvěte na svatbu - v podobenství o královské svatbě (Mt 22), nebo: „dáváš-li hostinu, pozvi chudé, zmrzačené, chromé a slepé.” (Lk 14:13) A na této hostině, kterou Ježíš svou přítomností zvěstuje, bude Bůh oslaven ve svých dětech a jeho děti se budou radovat v něm s ním. Proč by neměl za takovýmto účelem Ježíšův učedník vyjít radostně do noci a zřít se třeba i na chvíli společenství s Ježíšem a ostatními u stolu, kde už začíná náznaky na zítřejší *seder* vládnout povznesená nálada?

Věru, podivné jsou cesty Boží. Jidáš vyšel ven a jeho cesta jej zavedla daleko, velmi daleko do temnoty... Ale díky této cestě mohl být Syn člověk oslaven a Bůh se oslavil v něm. A to bylo nejlepší.

14. října 2008